

Ульяна Гуцаленко

Асистент кафедри аудиту та державного контролю
Вінницького національного аграрного університету

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Подолання суспільно-економічної кризи, необхідність стабілізації економіки потребують суттєвого підвищення ролі інформаційного, технологічного, методичного, організаційного та іншого забезпечення управління галузями національного господарства України в цілому, й аграрним сектором економіки зокрема. У зв'язку з цим зростає потреба в удосконаленні контрольних функцій на всіх рівнях управління, особливо в умовах її сучасного трансформування, забезпечуючи насамперед господарюючі суб'єкти як первинну ланку виробничого процесу необхідною інформацією для прийняття оптимальних рішень і досягнення поставлених завдань.

У своїх працях комп'ютерний аудит та контроль досліджували такі вітчизняні вчені як Б.Е.Одинцов та А.Н.Романов, С.В. Івахненко, В.І. Подольський, Т.Л. Кельдер, Н.М. Шмиголь, Ю.В. Дьяков, О.В. Бондаренко, О.А. Зоріна, Н.А. Канцедал, О.Г. Пономаренко та інших.

Вчені Подольський В.І., Щербаков Н.С. та Комісаров В.Л. у своїх працях [4, с.12] дають визначення комп'ютерному аудиту як використання комп'ютерів і сучасних інформаційних технологій для організації аудиторської діяльності, включаючи аудиторські перевірки фінансової звітності і підготовку аудиторського висновку, а також надання супутніх аудиту послуг.

А С. Менсон та С. Мак-Картні під автоматизацією аудиту (*audit automation*) мають на увазі використання інформаційної технології в плануванні, контролі та документуванні аудиторської роботи:

- в плануванні: створення бюджетів часу та розподіл функцій між

учасниками (*creation of time budgets, allocation of staff to functions*), розрахунок фінансових та статистичних показників при здійсненні аналітичних процедур (*calculation of financial ratios for analytical review*);

- в контролі: підготовка стандартної документації (*standard documentation*), підсумовування результатів (*summary of results*), складання блок-схем (*flowcharting*);

- в документуванні: облік часу та витрат, потрачених на аудиторський проект (*recording of time and costs*) [2, с.51-56].

Застосування аудиторського контролю в системі внутрішньогосподарського, перш за все цікавить власників підприємства у підтвердженні достовірності інформації про господарську діяльність цих підприємств.

Критерієм якості при проведенні аудиту вважається, насамперед, виконання аудиторами вимог Міжнародних стандартів аудиту. Однак суворе дотримання нормативів пов'язане із збільшенням трудовитрат аудиторів, збором додаткової інформації, документуванням процесу перевірки, розрахунками.

Івахненко С.В. у своїх роботах дослідив, що значним внеском в комп'ютерному аудиті є посібники, які опубліковані в різний час в Росії, де розглядалися питання комп'ютеризації аудиту, теорії і методичних підходів, вживаних аудитором в середовищі комп'ютерної обробки даних. Відомими посібниками є роботи проф. А.Н. Романова і проф. Б.Е. Одинцова „Автоматизація аудиту” (1999) та „Комп'ютеризація аудиторської діяльності” (1996), що сформулювали загальні вимоги до автоматизованих систем проведення аудиту та запропонували ряд практичних рекомендацій щодо їх створення [2, с.51].

У Міжнародних стандартах аудиту (МСА) — International Standards on Auditing (ISAs), що їх випускає Міжнародна федерація бухгалтерів і які є обов'язковими для виконання аудитором України, значну увагу приділяють використанню інформаційних технологій в аудиті. На жаль, в незалежній

Україні спеціалізованої літератури з питань автоматизації контролю та аудиту досі фактично не було. Обліковці більшості підприємств уже не уявляють організацію своєї роботи без застосування інформаційних технологій, чого не можна сказати про аудиторів та аудиторські фірми [1, с.25].

У світовій практиці аудиту питанням застосування інформаційних технологій приділяють значну увагу, зокрема, професійній організації. Про це свідчить, наприклад, постійне оновлення фактично всіх Міжнародних стандартів аудиту, в яких найбільших змін зазнають саме стандарт і положення про Міжнародну аудиторську практику, що стосуються комп'ютеризації аудиту. В офіційному українському виданні Міжнародних стандартів аудиту 2006 р., яке діє на території України і сьогодні, містяться положення, які стосуються інформаційних технологій (табл. 1) [2, с.48-50].

Але виникає проблема в тому, що всі стандарти за виключенням 1013 «Електронна комерція — вплив на аудит перевірку фінансових звітів» втратили чинність 1 грудні 2004 року.

Таблиця 1

**Перелік положень про міжнародну аудиторську практику щодо
комп'ютеризації аудиту**

№ з/п	Назва
1	2
401	Аудит у середовищі комп'ютерних інформаційних систем (стандарт)
1001	Середовище ІТ: автономні персональні комп'ютери
1002	Середовище ІТ: онлайнові комп'ютерні системи
1003	Середовище ІТ: системи баз даних
1008	Оцінювання ризику та внутрішній контроль: характеристики та особливості в КІС
1009	Комп'ютеризовані методи аудиту
1013	Електронна комерція — вплив на аудит перевірку фінансових звітів

Узагальнюючи вищевикладене можна дійти висновку, що використання комп'ютеризованих технологій в сучасному аудиті є недостатнім, тому необхідно ширше впроваджувати комп'ютерні технології у повсякденну роботу аудиторів, що сприятиме підвищенню її ефективності та оперативності.

Література:

1. Зоріна О.А. Автоматизація аудиту в Україні: проблеми та перспективи розвитку [Текст] / О.А. Зоріна // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. – 2008р. – №2 – С.25-30.
2. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології [Текст] / С.В. Івахненко – К.: Знання, 2005. – 286 с.
3. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики [Текст] // Видання 2006 року. – К: ТОВ «ІАМЦ АУ» СТАТУС». – 2006р. – 1152с.
4. Подольский В.И., Щербакова Н.С., Комиссаров В.Л. Компьютерный аудит: Практич.пособ. [Текст] / Под ред. Проф.В.И. Подольського. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 128с.